

گزارشی از مراسم اختتامیه و اهدای جوایز

پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان

کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

در سومین روز جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان (سوم دی ماه ۸۰) مراسم اهدای جوایز پنجمین دوره این جشنواره برگزار شد.

در ابتدای این مراسم که با حضور مرتضی حاجی، وزیر آموزش و پرورش؛ محسن چینی‌فروشان، مدیرعامل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و جمعی از نویسندگان، کارشناسان و ناشران مطبوعات کودک و نوجوان برگزار شد، حمیدرضا شاه‌آبادی دبیر پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان، بیانیه جشنواره را برای حاضران قرائت کرد:

منی‌دانم در دوران کودکی خود هیچگاه گم شدن در شلوغی و هیاهو را تجربه کرده‌اید؟ تجربه غریبی است. ترسی وصف‌ناشدنی را در دل انسان می‌ریزد. من آن را آزموده‌ام. سالها پیش؛ وقتی که هنوز پنج شش بهار از عمر خود را بیشتر نگذرانده بودم، روزی در هیاهوی آمد و شد بازار تهران از دامان پدر و مادر خود دور افتادم و تلخ‌ترین خاطره عمر کوتاه خود را تجربه کردم. شاید آن روز برای نخستین بار از تپش شدید حجم کوچکی که می‌خواست سینم را بشکافد، فهمیدم که قلب دارم. پاهایم می‌لرزید و چشمانم دستپاچه‌ام هراس‌زده و بی‌قرار در پی یافتن صورتی آشنا به هر سو می‌دوید. خوب به یاد دارم که در آن دقایق هولناک هرچه می‌دیدم نشانی از خطر داشت. آدمهایی که سر در کار خود، هر کدام به سویی می‌رفتند، در نگاه من هیبتی وحشتناک داشتند. هجوم حس تنهایی و بی‌کسی و دور افتادن از فضای امن و آرامش، روح ترد و شکننده‌ام را از پا انداخته بود. یکباره هرچه از موجودات ترسناک و دزدها شنیده بودم در ذهنم جان گرفته بود و از هراس افتادن به چنگ آنها هر لحظه به سویی می‌رفتم

با این امید که چهره‌اشنایی بیابم و فضایی امن پیدا کنم هر زن چادر به سری را به تصور آن که مادرم باشد، دنبال می‌کردم. پر چادرش را می‌کشیدم و چون رو برمی‌گرداندم دیدن چهره‌ای غریبه و متعجب‌انگیز امید را که دردم پیدا شده بود پژمرده می‌کرد. صداها همه نامفهوم بود. فریادهای فروشندگان، همه‌همه گفت و گوی رهگذران، همه نشان از نزدیک شدن خطری می‌داد که امروز فهمیده‌ام واقعیت داشت. کسی چه می‌داند؛ شاید اگر آن روز پس از ساعتی گم‌گشتگی و ناامیدی سرانجام با کمک عابران و مغازه‌داران، پدر و مادرم را نمی‌یافتم و صورت خیس از اشکم را به آغوششان نمی‌فشردم، زندگی‌ام به کلی دگرگون می‌شد، و آینده‌ای بسیار تلخ و ناگوار می‌یافتم.

انسان امروز در هیاهوی وصف‌ناشدنی رسانه‌ها در عصر ارتباطات، دورافتاده از حقیقت زندگی، کودک گم‌شده‌ای در بازار را می‌ماند که هراس‌زده از احساس نزدیکی خطر، هر لحظه به سویی می‌رود با این امید که چهره‌ای آشنا بیابد، چهره‌ای که نشان از حقیقت دورافتاده داشته باشد. حقیقتی که امن و آسایش آدمی را در خود دارد و او را از هجوم نامردمی‌ها و ناامیدی‌ها می‌رهاند. نگاهی به تیرهای روزنامه و مجلات و به سایت‌های شبکه اینترنت و عناوین خبری شبکه‌های اطلاع‌رسانی جهانی بیندازید تا آن چه را می‌گوییم بهتر ببینید.

کودکان که جای خود دارند. آنان کودکانند، «از روی حقیقت نه از روی مجاز» پس بیش از ما آسیب‌پذیرند و پیش از ما در برابر این هجوم بی‌رحمانه از پادرمی‌آیند. بر ماست که در پی یاری‌شان باشیم و در این هیاهوی گم‌گشتگی برایشان چهره‌هایی آشنا باشیم که در کنارمان احساس آرامش کنند، احساس

هستم و برای شما و ایشان آرزوی توفیق دارم و البته سپاس در همه حال از آن خداسات.

در ادامه مرتضی حاجی، وزیر آموزش و پرورش به ایراد سخنرانی پرداخت وی در ابتدای سخنانش گفت:

«اشاره شد به اینکه ما، امروز در شرایط حدود سال‌های ۶۰ هستیم؛ یعنی سال‌های طولانی‌ای که گذرانیدیم. در عرصه انتشار و تولید نشریات کودک و نوجوان، رشد قابل دفاعی نداشتیم و وضعیتمان، وضعیت مناسب و مطلوبی نیست در حالی که عرصه، عرصه بسیار وسیعی است؛ پذیرای تکثر و تنوع بسیاری است. انواع سلیقه‌ها در تولید این نشریه‌ها جای عرض اندام و ظهور و بروز دارد. جمعیت کثیر

دانش‌آموزی ما می‌تواند، این فرصت را در بین همه دست‌اندرکاران، سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان این آثار فراهم کند که بدون دغدغه و نگرانی از استقبال نشریه‌شان در مجموع مخاطبین، در این مجموعه بزرگ، مخاطبین خاص خودشان را شناسایی کنند، با آنها ارتباط برقرار کنند و پیام‌های فرهنگی، آموزشی و تربیتی خودشان را عرضه کنند

که این کاری مهم و بزرگ در عرصه تعلیم و تربیت کشور است. من متأسفم از این که برخی از ناشران از این جهت احساس نگرانی می‌کنند و امیدواریم که بتوانیم فضا را در مدارس به گونه‌ای آماده کنیم که نشریات مختلف، که از قضا از نوع سالم‌ترین نشریات هستند، مجال ظهور پیدا کنند. تأثیرگذارترین نشریات همین نشریات کودک و نوجوان هستند و به قول جناب آقای چینی‌فروشان در این کشمکش‌های مختلف موجود در عرصه سیاست کشور، این نشریات جایگاه امنی دارند، چرا که مخاطبان‌شان در شرایطی هستند که وارد این گونه مناقشات نمی‌شوند.

هدف اصلی در اشاعه این نشریات، هدف فرهنگی، تربیتی و پرورشی و دعوت به خیر و شکل دادن به شخصیت دانش‌آموزان در جهت مصالح کشور، توجه به منافع ملی و ترویج خیرخواهی است؛ ترویج نودوستی است؛ ترویج همکاری، تعاون، مشارکت و کار جمعی است؛ ترویج میهن‌دوستی است؛ ترویج فکر، تعقل و برخورد علمی با مسایل است و چه جایی مناسب‌تر از حوزه‌های آموزش و پرورش و مدرسه‌های ما که این تولیدات و نشریات امکان حضور و بروز داشته باشند. انشاءالله تلاش خواهیم کرد، محدودیت‌هایی را که برای ورود این نشریات به مدارس وضع شده، با مطالعه به تدریج کاهش بدهیم تا مجال بهتر و وسیع‌تری برای این نشریات پیدا شود. البته رقابتی سرسختی هم در این عرصه وجود دارند که هر ناشر و تولیدکننده‌ای طبیعتاً مراقب این رقبا خواهد بود، چرا که به هر حال فن‌آوری روز در یک نقطه متوقف نمی‌شود و روش‌های جدید اطلاع‌رسانی گاهی شرایط را به گونه‌ای فراهم می‌کند که کار مطبوعات کودک و نوجوان با دشواری روبرو می‌شود. پس نوآوری و تنوع و ایجاد جذابیت، می‌بایست به گونه‌ای باشد که بتواند با رقبای امروزی اینترنتی مقابله کند و

نزدیکی به حقیقت و امنیت. آنان حقیقت را بهتر از ما درمی‌یابند. چرا که فطرتی پاک دارند؛ همچون ما آلوده به آرایش‌های دنیایی نشده‌اند و شناختی از حقیقت دارند که ما را هیچ‌وقت توان درک آن نیست.

سفر، مرا به پشت در باغ چند سالگی‌ام برد.
و ایستادم تا دلم قرار بگیرد.
صدای پرپری آمد.

و در که باز شد،

من از هجوم حقیقت به خاک افتادم.

با این همه، بزرگوارانه چشم به دستهای ما و گوش به حرفهای ما دارند تا راهنماییشان در رسیدن به حقیقت باشیم. این بزرگواری به آنها اجازه می‌دهد تا لغزشهای ما را به دینۀ اغماض و انکار ببینند. ضعف‌های ما را به رخ ما نکنند و خامی‌های ما را صبورانه تحمل کنند. اما خود ما اگر نیک نظاره کنیم، درمی‌یابیم که آن چه تاکنون برای کودکانمان انجام داده‌ایم چیزی نیست که درخور آنان باشد و درواقع فرسنگها از آنجا که باید باشیم، دور مانده‌ایم.

بررسی شش هزار اثر منتشر شده در ۲۳ عنوان نشریه، طی سالهای ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹ در دوازده گروه داوری پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان، دلیل محکمی بر این ادعاست که از نقطه مطلوب بسیار دور مانده‌ایم. این شکست بزرگ برای ماست که تیراژ مطبوعات کودک و نوجوان ما گاه از نصف تیراژ متوسط کتابهای ویژه کودکان هم کمتر

است. باعث تأسف ماست که اکثر مطبوعات کودک و نوجوان در کشور ما، عمری بسیار کوتاه دارند و تا خوانندگان بخواهند آن‌ها را بشناسند، دوران تعطیلی آنها فرامی‌رسد. این واقعیتی تلخ است که اکثر مطبوعات کودک و نوجوان ما، تنها با کمکهای بلاعوض دولتی توان انتشار دارند و ژورنالیسم حرفه‌ای برای کودکان در کشور ما هنوز پانگرفته است و بسیاری ضعفهای دیگر در عرصه مطبوعات کودک و نوجوان وجود دارد که خود می‌دانید و من با بیان مجدد آنها کام شما را تلخ نمی‌کنم.

تمام تلاش برگزارکنندگان پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان بر این بوده است که فضایی برای نقد و بررسی سالم مطبوعات و دستیابی به راهکارهای اصلاح وضع موجود فراهم کنند بررسی آثار منتشره در هیأت‌های داوری‌ای که با رأی مستقیم اصحاب مطبوعات انتخاب شده‌اند، برپایی نمایشگاه مطبوعات و برنامه‌های جشن نشریات، تقدیر از پیش‌کسوتان ادبیات کودک و نوجوان و همچنین برگزاری نشست تخصصی بررسی جایگاه مخاطب در مطبوعات کودک و نوجوان همه در جهت دستیابی به این هدف برنامه‌ریزی شده‌اند. این تمام تلاش ماست؛ چیزی از توانمان کم نگذاشتیم و باقی برعهده شما که مسئولیت انتشار نشریات کودک و نوجوان را برعهده دارید.

در پایان سپاس خود را از تمام همکارانم در خانواده بزرگ، مهربان و صمیمی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان که هرکدام به سهم خود در بهتر برگزار شدن برنامه نقش داشتند، اعلام می‌کنم همچنین قدردان زحمات آنان که در بیرون از کانون یاور ما بودند، چون دست‌اندرکاران پرتلاش مطبوعات و رسانه‌ها، داوران محترم، هنرمندان و نویسندگان و کارشناسان ادبیات کودک و نوجوان

جایگاه خودش را در این رقابت از دست ندهد.»

مرتضی حاجی در پایان سخنانش اظهار داشت:

«من از همه صاحب‌نظران، متفکران، نویسندگان و ناشران مطبوعات کودک و نوجوان صمیمانه تقدیر و تشکر می‌کنم. خودم خاطر هست که در دوران کودکی به شدت علاقه‌مند به این نشریات بودم. در آن زمان، کیهان بچه‌ها و اطلاعات کودکان بیشتر بود و من از مشتریان پر و پا قرص آنها بودم؛ منتهی چون پول نداشتم نوی آنها را بخرم، دست دوم آنها را از نزدیک مدرسه می‌خریدم. من با پول یک مجله نو، چند مجله دست دوم می‌خریدم و یادم هست وقتی که شروع به خواندن کیهان بچه‌ها می‌کردم، چند ساعتی وقتم را می‌گرفت و گاهی با اعتراض مرحوم والده روبرو می‌شدم و این جاذبه وجود داشت و هم‌چنان وجود دارد و هم‌چنان می‌تواند طرف توجه بچه‌ها قرار

بگیرد، کما این که با وجود همه این‌ها شما شاهد هستید که بعضی از کتاب‌ها آنچنان مورد استقبال قرار می‌گیرند و تیراژ آنها به رقم‌های سرسام‌آوری می‌رسد.

اکنون که من خدمت شما رسیدم برای تقدیر و تشکر بود. تشکر از ناشران، نویسندگان و همه زحمت‌کشان عرصه مطبوعات کودک و نوجوان و تشکر از برگزارکنندگان عزیز و زحمت‌کش جشنواره.» پس از سخنان وزیر آموزش و پرورش، اسامی

برندگان پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان قرائت شد و جوایز آنان توسط مرتضی حاجی، محسن چینی‌فروشان، حمیدرضا شاه‌آبادی و مصطفی رحماندوست اهدا شد.

جوایز

بخش تیترو خبر

داوران: یونس شکرخواه، مناف یحیی‌پور و لیلا رستگار

در بخش خبر، لوح زرین جشنواره به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به دلیل گسترش سوژه و افزودن پس‌زمینه به خبر و استفاده از زبانی ساده، به تهیه‌کننده خبر «آنان که رنگ خدا را دیده‌اند» در نشریه دوچرخه، به آقای آرش خوشخو تقدیم می‌شود.

در بخش تیترو، لوح زرین جشنواره به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به خاطر ارائه یک پیام کنش‌دار در قالبی غیرمستقیم، با تکیه بر عامل انسانی، به تهیه‌کننده تیترو «نوجوانان مجروح» شهر را غمگین می‌کنند» در نشریه دوچرخه، خانم مهرزاد فتوحی تقدیم شد.

بخش گزارش و مصاحبه

داوران: فریدون صدیقی، محسن هجری و مهدخت بروجردی

در این بخش هیأت‌دوران، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم افتخار و سه سکه بهار آزادی به دلیل رعایت اسلوب گزارش، جذابیت موضوع، و بکر بودن سوژه، به تهیه‌کننده گزارش «مثل قصه‌های پریان» در مجله سروش نوجوان، آقای مجید صادقی تقدیم کرد.

همچنین در این بخش جایزه ویژه هیأت‌دوران شامل دیپلم افتخار و یک سکه بهار آزادی به دلیل پرداخت مناسب، موضوع ملموس و روانی توصیف به تهیه‌کننده گزارش «اوقات فراغت - اوقات مجانی» در مجله شاهد نوجوان، آقای حمید محمدی تقدیم اهدا شد.

در بخش مصاحبه

هیأت‌دوران، در بخش مصاحبه، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به دلیل نگاهی تازه به موضوع جنگ و توجه به ابعاد اجتماعی آن، به تهیه‌کننده مصاحبه «بچه‌های جنگ، بچه‌های روشنی» در مجله سلام بچه‌ها، به خانم حنا ظاهری تقدیم کرد.

در این بخش جایزه ویژه، شامل دیپلم افتخار و یک سکه بهار آزادی، به دلیل انتخاب موضوعی مهم و تسلط مصاحبه‌کننده بر موضوع، به تهیه‌کننده مصاحبه «مسافران آفتاب» در مجله رشد جوان، آقای محمدحسین دیزجی اهدا شد.

بخش مقالات علمی

داوران: مجید عمیق، حسین

بکایی و مجید جلالی نیا

در این بخش هیأت‌دوران، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به تهیه‌کننده مقاله «مراقب این بیماری بدون درد باشیم» در مجله رشد جوان، آقای دکتر اسدالله رجب تقدیم کرد.

بخش سرمقاله و یادداشت

داوران: اسماعیل عباسی، دکترحسین قندی و شادی صدر

در این بخش لوح زرین جشنواره به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به دلیل رعایت ویژگی‌های مقالات مطبوعاتی، سادگی و روانی آثار و شناسایی مخاطب، به نویسنده مجموعه سرمقاله‌های نشریه دوچرخه آقای فریدون عموزاده خلیلی تقدیم شد.

همچنین در این بخش جایزه ویژه شامل دیپلم افتخار و یک سکه بهار آزادی به دلیل استفاده از نثری تصویری و ساختار مناسب و همچنین موفقیت در پردازش بدیع موضوعی تکراری، به نویسنده سرمقاله «مقصدمان دیدن بهار بود» در نشریه باران، آقای حسن احمدی اهدا شد.

بخش طنز مطبوعاتی

داوران: کیومرث صابری، دکتر مسعود کیمیایگر و طاهره اید

هیأت‌دوران، لوح زرین جشنواره و دیپلم افتخار را به همراه ۳ سکه بهار

«پدربزرگ سلام» در مجله کیهان بچه‌ها، خانم مژگان بابامرندی تقدیم کرد.

بخش شعر

داوران: مصطفی رحماندوست، جعفر ابراهیمی، افشین علا
هیأت‌داوران، لوح زرین جشنواره به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی
را به دلیل ورود هوشمندانه به عرصه شعر کودک و نوجوان، یک‌دستی زبان،
سادگی شعر و آراستگی به صنایع لفظی به سراینده شعر «فصل تقسیم رویش»
در مجله سروش نوجوان، آقای یحیی علوی فر تقدیم کرد.

در این بخش جایزه ویژه هیأت‌داوران شامل دیپلم افتخار و یک سکه بهار
آزادی، به دلیل تلاش ارزشمند و پی‌گیر شاعر در سالهای اخیر که موجب
دستیابی او به قالبی مناسب و درخور اعتنا شده است، به سراینده شعر «برای
بچه‌های خوب» در مجله کیهان بچه‌ها،
آقای محمدحسن
حسینی تقدیم کرد.

بخش گرافیک

مطبوعاتی

داوران: بهزاد
غریب‌پور، کوروش
پارساژاده، کاظم طلائی.
در بخش طراحی
جلد، هیأت‌داوران ضمن
تقدیر از آقای مهدی
نوری به خاطر طراحی
جلد مجله پوپک، لوح
زرین جشنواره را به
همراه دیپلم افتخار و ۳
سکه بهار آزادی، به
دلیل توجه به ویژگیهای

مخاطب، بهره‌گیری از نگاهی نو و سادگی در اجرا، در طراحی روی جلد مجله
رشد جوان، شماره اسفند ۷۹، به آقای غلامرضا عسگری تقدیم کرد.

در بخش تصویرسازی هیأت‌داوران، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم
افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به دلیل تلاش مستمر در تصویرسازی و
شخصیت‌پردازی، توجه به محتوی و بهره‌گیری از فضای غیرمتعارف، به آقای
پژمان رحیمی‌زاده به خاطر مجموعه تصویرهای ایشان طی دو سال گذشته
تقدیم کرد.

بخش داستان - ترجمه

داوران: رضی هیرمندی، شهرام اقبال‌زاده، پروین علی‌پور
هیأت‌داوران بخش داستان - ترجمه، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم
افتخار و ۳ سکه بهار آزادی به دلیل انتخاب موضوعی جالب و برخوردار از
پرداختی تازه و نگرش عمیق به عواطف کودکان و نیز رعایت امانت در ترجمه و
استفاده از فارسی ساده و روان، به مترجم داستان «روز اول مدرسه» در مجله
پوپک، آقای مهدی فلاح تقدیم کرد.

در این بخش جایزه ویژه، به دلیل انتخاب موضوعی آموزنده با طنزی قوی،
به مترجم داستان «مسابقه غیرعادی» در مجله سروش نوجوان، آقای محمد
رضانی تقدیم شد.

آزادی، به دلیل استفاده از دیدگاه‌های ناب و به‌کارگیری موضوعات ملموس برای
بچه‌ها در قالبی شیطنت‌آمیز با طنز نجیب به نویسنده آثار «برداشت خاطره» و
«انجام آزمایشات علمی» در مجله بچه‌ها گل آقا، خانم ساناز نجیبی تقدیم کرد.
همچنین در این بخش جایزه ویژه جشنواره، شامل دیپلم افتخار و یک سکه
بهار آزادی به دلیل نوآوری و تخیل قوی به خاطر مجموعه طنزهای آقای محمد
چهان تیغ در مجله باران، به وی اهدا شد.

بخش نقد ادبی

داوران: زهرا احمدی، چستا یثربی و دکتر علی عباسی
در بخش نقد ادبی، هیأت‌داوران به دلیل استفاده از متدهای جدید نقد،
روشنمندی و اعلام مرجع‌های معتبر، لوح زرین جشنواره را به همراه دیپلم افتخار
و ۳ سکه بهار آزادی، به نویسنده نقد
«این بوی دور آشنا»، خانم شهره
کائدی تقدیم کرد.

بخش مقالات ادبی و هنری

داوران: جواد جزینی، مصومه
انصاریان، شفیقه خدایار محبی
هیأت‌داوران، بخش مقالات
ادبی و هنری لوح زرین جشنواره را
به همراه دیپلم افتخار و ۳ سکه
بهار آزادی، به دلیل تحلیل
خلاقانه نویسنده و پرداختن به
یکی از مسائل روز ادبیات کودک
و نوجوان، به نویسنده «سرانجام
بچه‌ها خدا را برمی‌گردانند» در
نشریه پژوهشنامه، آقای مهدی
حجوانی تقدیم کرد.

جایزه دوم این بخش شامل دیپلم افتخار و ۲ سکه

بهار آزادی، به نویسنده اثر «ادبیات کودک و رویکردهای جدید به دین»، به آقای
علی اصغر سیدآبادی تقدیم شد.

همچنین هیأت‌داوران، جایزه ویژه خود را شامل دیپلم افتخار و یک سکه
بهار آزادی، به دلیل رویکرد پژوهشی در متون کهن و روش‌مندی پژوهش و
مقالات به آقایان محمدهادی محمدی و جعفر پایور تقدیم کرد.

در بخش مقالات ادبی و هنری برای کودکان، هیأت‌داوران هیچ اثری را
شایسته معرفی ندانست.

بخش داستان

داوران: امیرحسین فردی، داوود غفارزادگان و حمیدرضا شاه‌آبادی
هیأت‌داوران، در بخش داستان نوجوانان، لوح زرین جشنواره را به همراه
دیپلم افتخار و ۳ سکه بهار آزادی، به دلیل به‌کارگیری دقیق حس‌های متضاد،
پرداختن به کودکان خاص و خلق موقعیت طنزآمیز به نویسنده داستان
«خُل‌بازیهای خلیان اتوبوس هوایی» در مجله سروش نوجوان، آقای نقی
سلیمانی تقدیم کرد.

در بخش داستان کودکان، هیأت‌داوران لوح زرین، دیپلم افتخار جشنواره و
۳ سکه بهار آزادی را به دلیل وجودعاطفه عمیق در کار و ارائه یک مضمون
ارزشی در قالب پرداختن به زندگی فرزند یک شهید، به نویسنده داستان

بخش آثار مخاطبان

داوران: خانم اعظم کاوه، خانم آتوسا صالحی و خانم ناهید سلمانی

۱- بخش داستان

لوح زرین جشنواره و دیپلم افتخار به همراه یک سکه بهار آزادی به دلیل

انتخاب سوژه مناسب

و بهره‌گیری از طنز،

به نویسنده داستان

«بدشانسی یک

بانوی محترم» در

مجله سلام بچه‌ها،

پریناز رئیسی تقدیم

شد.

جایزه ویژه

این بخش شامل

دیپلم افتخار و

یک سکه بهار

آزادی به دلیل

بهره‌گیری از

نگاهی نو، به

نویسنده

داستان «قلب‌های رنگی»

در مجله سروش کودکان، ناهید منصوری نژاد تقدیم شد.

۲- آثار مخاطبان بخش شعر

لوح زرین جشنواره، به همراه دیپلم افتخار و یک سکه بهار آزادی، به دلیل

ارائه شعری خوب در وزنی کوتاه و بیان نکته‌ای نو، به سراینده شعر «حیدربابا»

در مجله کیهان بچه‌ها، نرگس زارعی اهدا شد.

۳- آثار مخاطبان بخش نثر ادبی

در این بخش، لوح زرین جشنواره به همراه دیپلم افتخار و یک سکه بهار

آزادی، به دلیل بیان صمیمانه با نثری روان، به نویسنده «نامه‌ای از کتاب» در

مجله کیهان بچه‌ها، مهدی وطن پرست اهدا شد.

جایزه ویژه نمایشگاه

ستاد برگزاری جشنواره ضمن تقدیر از پدیدآورندگان غرفه مجموعه مجلات

رشد، جایزه بهترین غرفه نمایشگاه پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان

را به خاطر ایجاد فضایی زیبا و دلنشین با بهره‌گیری از امکانات محدود و ارائه

برنامه‌های جذاب، به سردبیر مجله کیهان بچه‌ها، آقای امیرحسین فردی تقدیم

کرد.

گفتنی است که پس از مراسم اهدای جوایز، مجموعه بیانیه‌های پنجمین

جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان در اختیار حاضران قرار گرفت.

بیانیه‌ها

آنچه در پی می‌آید مجموعه بیانیه‌های هیأت‌دوران جشنواره است که در

۱۲ بخش تنظیم شده است.

تیترو خبر

هیأت‌دوران بخش تیترو خبر، با ارج نهادن به زحمات همه روزنامه‌نگارانی

که در بخش‌های خبری مطبوعات کودک و نوجوان فعال‌اند، با بررسی آثار ارائه

شده، ذکر چند نکته را ضروری می‌داند:

- آثار برگزیده از بین مطالب ارائه شده به هیأت‌دوران، انتخاب شده است و

هرچند دست‌اندرکاران برگزاری جشنواره سعی داشته‌اند که تمام آثار منتشر شده

را گردآورند، اما در هر حال، داوری و انتخاب داوران در چهارچوب آثار گردآوری

شده میسر بوده است.

- تیترو برگزیده، براساس تصمیم

برگزارکنندگان از بین تیترو خبرهای ارائه شده

به هیأت‌دوران انتخاب شده و تیترو قالب‌های

دیگر مطبوعاتی در این گزینش بررسی

نشده‌اند. هیأت‌دوران امیدوار است این مشکل

در جشنواره‌های بعد رفع شود.

- خبر انتخابی هیأت‌دوران، خبر محض

نیست و هیأت‌دوران هنگامی مشغول مطالعه و

داوری خبرها شده‌اند که از زمان وقوع اتفاقات

خبری بسیار فاصله گرفته و هم ناگزیر به انتخاب

یک اثر در هر رشته بوده است؛ با توجه به این

نکته‌ها، اثر انتخابی در چهارچوب این محدودیت‌ها

برگزیده و معرفی می‌شود.

این هیأت ضمن پیشنهاد تأسیس دبیرخانه

دائمی برای جشنواره، امیدوار است امکان بررسی و

داوری آثار در فاصله زمانی کمتری برای داوران

دوره‌های بعدی فراهم شود، همچنین انتخاب انواع

متنوعی از خبر و گزارش خبری به عنوان نمونه‌های برتر امکان‌پذیر شود.

- بررسی آثار دوساله بخش خبری مطبوعات کودک و نوجوان، علیرغم

اینکه نشانگر توجه بیش از قبل دست‌اندرکاران این نشریات به مقوله خبر است،

در شکل غالب خود، هنوز از فاصله بسیار این بخش‌ها با تئوری‌های پذیرفته

شده، اشکال ایده‌آل و نیز روش‌های نو می‌گوید.

هیأت‌دوران امیدوار است توجه به مقولات خبری، شناسایی بیشتر

مخاطبان این نشریات - به تفکیک کودک و نوجوان و حتی سنین مختلف این

دو دوره - انجام شود. بازآموزی دست‌اندرکاران این حوزه و روزآمد کردن در

بسترهای تئوریک آنان و بازنگری جدی در اشکال ارائه خبر متناسب با بازخورد

مخاطبان ویژه این نشریات، می‌تواند مجموعه تلاشگران بخش خبر را به

نتیجه‌ای بسیار بهتر از امروز امیدوار کند. به نظر می‌رسد با توجه به سرعت

انتقال اطلاعات و شیوه‌های جدید کسب خبر و وجود ابزارهای سوپر مدرن، باید

به تحولی جدی در بخش‌های خبری مطبوعات کودک و نوجوان اندیشید.

یونس شکرخواه، لیلا رستگار، مناف یحیی‌پور

بخش گزارش و مصاحبه

هیأت‌دوران بخش مصاحبه و گزارش با اظهار خرسندی از حضور چشمگیر

۲۵۵ مصاحبه و ۳۵۵ گزارش در این بخش، یادآور می‌شود:

موضوع، مخاطب و رسانه سه مؤلفه اصلی در این گزینش بودند که قاعدتاً

شناخت روزنامه‌نگار از موضوع، تسلط و کنترل بر موضوع، شناخت مخاطب و به

طبع آن موضوعیت رسانه در این ارتباط اهمیت ویژه‌ای داشته است.

تردید نیست در انتخاب داوران، تازه‌گی موضوع و فراگیری آن و نیز

نوجویی در زاویه دید و پرداخت موضوع گزارش یا مصاحبه، عناصر مهم دیگر در

انتخاب برگزیدگان بودند.

هیأت‌دوران امیدوار است فعالان پی‌گیر و مؤثر در تهیه و تولید گزارش و

بخش مقاله‌های علمی و آموزشی

بدون شک یکی از بخشهای جالب و خواندنی در نشریات کودک و نوجوان بخش مقاله‌های علمی و آموزشی می‌باشد که خوانندگان بسیار دارد. اما این بخش از حساس‌ترین بخشهای یک نشریه نیز محسوب می‌شود چرا که کودکان و نوجوانان ضمن مطالعه یک مطلب علمی علاوه بر افزایش گنجینه اطلاعات علمی خود، مطالبی را نیز می‌خوانند که به طور غیرمستقیم با کتابهای درسی علوم آنها مرتبط می‌باشد و اینجاست که مسئولیت پدیدآورندگان مقاله‌های علمی سنگین‌تر می‌شود.

ضمن بررسی مقاله‌های علمی که طی دو سال اخیر در نشریات مختلف کودک و نوجوان منتشر شده بودند، این بخش از لحاظ کمی افزایش قابل ملاحظه‌ای داشته است و نکته‌ای امیدبخش است. اما از لحاظ کیفی، مقاله‌ها ضعیف یا پراشتباه بودند. بخشی از این اشتباهات برخاسته از عدم آشنایی بعضی از پدیدآورندگان با واژگان علمی و ساختار

عبارات علمی بوده است که در نهایت مقاله درونمایه‌ای ضعیف یافته بود. از طرف دیگر فقدان سیاست‌گذاری مشخص در روند انتخاب مطالبی علمی از دیگر مواردی است که در نشریات کودک و نوجوان به چشم می‌خورد. لازم است سردبیران محترم و پدیدآورندگان مقاله‌های علمی نکات

زیر را مورد توجه قرار دهند:

۱. اثر علمی باید با گنجینه دانش مخاطبین سنی موردنظر، همخوانی داشته باشد.
۲. پدیدآورندگان آثار علمی لازم است پیش از ارائه یک مطلب علمی، از آگاهی کامل خود در زمینه‌ای که مطلب تهیه می‌کنند، مطمئن شوند.
۳. اثر علمی در نشریات کودک و نوجوان، باید توسط ویراستارانی که با مطالب علمی آشنایی دارند ویرایش گردد.
۴. پدیدآورندگانی که قدرت تألیف مطالب علمی را دارند لازم است موارد ذیل را رعایت فرمایند:
  - الف: نوع مطلب با مخاطب سنی همخوانی داشته باشد.
  - ب: از پراکنده‌گویی خودداری فرمایند.
  - ج: برای واژگانی که قابل ساده شدن نیستند، پانویس ارائه دهند.
  - د: مطلب، سیر منظم و منسجم و منطقی و به عبارت دیگر چارچوب محکم داشته باشد.

مجید عمیق، حسین بکایی، مجید جلالی‌نیا

بخش سرمقاله و یادداشت

هیأت‌داوران در بررسی ۳۶۱ اثر (سرمقاله و یادداشت) چاپ شده در نشریات

مصاحبه توجه ویژه خود را معطوف به نیازهای واقعی مخاطبان نشریات کودک و در این توجه، آثار را با دید و پردازش مناسب و سزاوار به دست مخاطبان برسانند. انشاء...

مه‌دخت بروجردی، محسن رهبری، فریدون صدیقی

تحلیل داوران

بخش طنز

«طنز» شیوه‌ای است که در آن نویسنده با ایجاد عواطف و احساسات، خواننده را به انتقاد از یک مسئله وامی‌دارد و این کار چون با ظرافت و دقت صورت می‌گیرد و با عنصر خنده و شوخی و سرگرمی همراه می‌شود، جذاب و تأثیرگذار است.

و طنز مطبوعاتی از آنجا که به مسائل روز می‌پردازد و به مشکلات، دغدغه‌ها، انتظارات و علاقه‌های مردم جامعه توجه دارد، می‌تواند به روشن‌گری بینجامد و خواننده را وادار تا نسبت به مسائل مختلف، محیط اطراف، ارزش‌ها و ضدارزش‌ها، هنجارها و ناهنجارها موضع داشته باشد و از کنار آنها بی‌تفاوت عبور نکند.

با توجه به اهمیت این مقوله در مطبوعات کودک و نوجوان، هیأت‌داوران پنجمین جشنواره مطبوعات، ضمن بررسی آثار چاپ شده در نشریات ویژه کودکان و نوجوانان، نکاتی را قابل تأمل و تذکر دانست:

الف: با توجه به جاذبه طنز و میزان تأثیرگذاری آن بر مخاطب، هیأت‌داوران التفات و توجه جدی مطبوعات را به این مقوله، بسیار ضروری دانسته و انتظار دارد که مطبوعات کودکان و نوجوانان جایگاه ویژه‌ای برای این مقوله در نظر گرفته و حجم ثابت و پیوسته‌ای را به آن اختصاص دهند.

ب: متأسفانه بیشترین آثار طنز چاپ شده در مطبوعات کودکان و نوجوانان، طنز کلامی بوده است که گاه نویسنده را مجبور به استفاده از واژگان نه چندان مناسب کرده و اثر را تا حد شوخی‌های سطحی پایین آورده

است و این در حالی است که «طنز موقعیت» به دلیل بهره‌برداری از «کنش» و «حرکت» از جاذبه بیشتری برخوردار بوده و تأثیرگذارتر نیز هست.

ج: طنز بیش از هر مقوله دیگری می‌تواند در قالب‌های متنوعی چون تک‌گویی، نامه، گفت و گو، داستان، یادداشت، تصویر و غیره به انتقال، بیان و نقد مفاهیم اجتماعی، اخلاقی، سیاسی و اقتصادی بپردازد؛ اما با این وجود، نویسندگان خود را محدود به استفاده از دو یا سه قالب کرده‌اند و در این زمینه چندان که باید از قابلیت‌های شیوه‌های مختلف بهره‌برداری نشده است.

هیأت‌داوران بخش طنز پنجمین جشنواره مطبوعات کانون پرورش فکری، پس از بررسی آثار درج شده در مطبوعات کودکان و نوجوانان، از میان ۲۳۰ اثر، دو اثر را شایسته اهدای لوح زرین و تشویق دانست.

امید است که در سالهای آتی، شاهد رشد و باروری و گسترش دایره طنز در مطبوعات و نشریات کودکان و نوجوانان بوده و با استفاده از این امکان، زمینه روشن‌گری و رغبت به مطالعه بیشتر را در کودکان و نوجوانان فراهم آوریم. کیومرث صابری، دکتر مسعود کیمیایگر، طاهره ابید

ویژه کودکان و نوجوانان (دوچرخه...) که در اختیارشان قرار داده شده بود، طی سه مرحله و در زمان تقریبی ۹۰ ساعت، نظر کارشناسی خود را به این شرح اعلام می‌کند:

۱- از مجموع ۳۶۱ مقاله مورد بررسی، از نظر هیأت‌داوران ۱۱۶ مقاله اصولاً جزء مقاله‌های مطبوعاتی به شمار نیامد.

۲- ۱۴۴ مقاله در حد «ضعیف» و ۸۱ مقاله در حد «متوسط» ارزش‌گذاری شد.

۳- ۲۰ اثر از مجموع مقاله‌ها «خوب» ارزش‌گذاری شد اما هیچ مقاله‌ای در حد «عالی» ارزش‌گذاری نشد.

۴- ۲۰ مقاله ارزش‌گذاری شده «خوب» در جلسه مشترک هیأت‌داوران مورد بررسی مجدد قرار گرفت و در نهایت تصمیم هیأت‌داوران به این شرح اعلام می‌شود:

الف- از مجموع مقاله‌های موردنظر، سرمقاله‌های نشریه «دوچرخه» با توجه به ویژگی‌های مقاله‌های مطبوعاتی یعنی اخباری بودن و ایجاز و همچنین رعایت ارکان مقاله‌نویسی، نثر گیرا و ساختار مناسب با توجه به مخاطبان آنها از نظر هیأت‌داوران به عنوان مقاله‌های برگزیده شناخته شد و آن‌ها را قابل تقدیر دانستند.

ب- سرمقاله با عنوان «مقصدمان دیدن بهار بود»، چاپ شده در نشریه «باران»، اثر آقای «حسن احمدی»، به دلیل ساختار بدیع و پرداخت مناسب که در زمره مقاله‌های تخیلی، وصفی و داستانی قرار می‌گیرد، به عنوان مقاله ویژه هیأت‌داوران قابل تقدیر و تحسین شناخته شد.

هیأت‌داوران در پایان لازم می‌دانند، توجه دست‌اندرکاران نشریات کودک و نوجوان را به این نکته جلب نماید که مقاله‌نویسی در مطبوعات، به عنوان یکی از کارهای تحریری از نظر حرفه روزنامه‌نگاری، بدون آموزش علمی و عملی راه به جایی نمی‌برد.

عدم استقبال از نشریات کودک و نوجوان از سوی مخاطبان آن ناآشنایی دست‌کم این بخش از دست‌اندرکاران نشریات به شیوه‌های مقاله‌نویسی در مطبوعات است.

عدم ارتباط اکثر مقاله‌ها با خبر و کمبود اطلاعات، آنها را تبدیل به انشای مدرسه‌ای کرده است. شرایط و اوضاع کنونی ارتباطات اجتماعی در جهان و توسعه روزافزون آن اگر نادیده گرفته شود، مطبوعات کودک و نوجوان را همچنان در رکود و ایستایی نگه می‌دارد.

روزنامه‌نگاری، به عنوان بخش مهمی از ارتباطات اجتماعی، تخصص ویژه خود را می‌طلبد و روزنامه‌نگاری کودک و نوجوان نیز در زمره تخصص‌های عرصه گسترده روزنامه‌نگاری، باید جایگاه خود را در بخش آموزش بیابد تا مطبوعات کودک و نشریات کشور از انزوا خارج شود.

اسماعیل عباسی، حسین قندی، شادی صدر

بخش مقاله علمی و ادبی

هیأت‌داوران، مقالات به چاپ رسیده در نشریات کودک و نوجوان را در طول یک سال انتشار، به لحاظ تعداد بسیار اندک و به لحاظ مضامین تکراری و کهنه می‌داند.

هیأت‌داوران، با تأکید بر ناشناخته بودن جایگاه و ارزش مقاله ادبی و هنری در نشریات کودک و نوجوان مسئولان و سردبیران را به کوشش بیشتر برای طرح موضوعهای مناسب تازه و تفکربرانگیز، همچنین رعایت نکات تحقیقی دعوت می‌کند.

از نشریه سروش نوجوان به دلیل تلاش در برقراری ارتباط صمیمی با

مخاطب، به‌کارگیری زبانی زنده و جذاب در مقالات به چاپ رسیده، تقدیر به عمل می‌آورد.

هیأت‌داوران با کمال تأسف هیچ مقاله‌ای را شایسته دریافت جایزه و دیپلم افتخار نمی‌داند.

شفیقه خدایار محبی، جواد جزینی، معصومه انصاریان

بخش نقد ادبی

گروه داوران نقد، به آگاهی می‌رسانند که در بررسی نقدهای صورت گرفته، نکاتی به دست آمد که قابل توجه است و اشاره‌وار به آن می‌پردازیم.

دانش نقد در جامعه ما بسیار جوان است. به همین سبب وجود پاره‌ای نارسایی‌ها و ناهمسانی‌ها در آن طبیعی به نظر می‌رسد. به طور کلی حرکتی که در کتاب ماه کودک و نوجوان و پژوهشنامه و سایر مطبوعات در جهت گسترش نقد ادبیات کودکان صورت می‌گیرد، نویددهنده رشد این مقوله بسیار اساسی در فرهنگ کشور ما است. با توجه به این ویژگی گروه داوران در پی نقدهای آرمانی نبوده‌اند، بلکه نقدها را با توجه به وضعیت موجود دآوری کرده و نکات زیر را در آن یافته‌اند. اگر به نابسامانی‌ها و کمبودها اشاره می‌شود، دلیل بر عیب‌جویی یا خرده‌گیری نیست، بلکه هدف پیدا کردن راه درست برای آینده است. با این مقدمه به ویژگی‌های نقدهای دآوری شده می‌پردازیم:

۱- ناهمسانی بین نقد سنتی و نقد نو

به سبب اینکه نقد سنتی در جامعه ما ریشه در اخلاقیات داشته روش‌ناپذیر بوده، در تمامی نقدها گرایش آونگ‌وار بین نقدهای سنتی و نو دیده می‌شود. منتقدان با تمام تلاشی که برای دوری از نقد سنتی انجام داده‌اند، جایجا به آن برگشت می‌کنند و آثاری از گزاره‌های اخلاقی را در نقد خود به نمایش می‌گذارند.

۲- فاصله‌گذاری بین متن و منتقد

به سبب اینکه در نقدنو، باید با متن فاصله‌گذاری کند، تا دچار شبه‌گزاره‌های عاطفی نشود، اما به دلیل درگیر بودن آن‌ها با نقد سنتی همچنان حرکت‌های آونگ‌وار دور و نزدیک شدن از اصل فاصله‌گذاری بین منتقد و متن دیده می‌شود.

۳- شبه روش ها در نقد

بیشتر نقدهای داوری شده با اینکه در همان آغاز نمایشی از روش ارائه می‌دهند، اما درحقیقت روش‌شناسی علمی نقد را به‌کار نبرده‌اند. این موضوع به سبب تازگی در مطالعه تئوری‌های نقد ادبی است که البته از نظر داوران، طبیعی ارزیابی شده است. در هنگام بررسی نقدهای صورت گرفته به وسیله نقادان بر آثار کودکان، نکات قابل توجهی نمایان شد که به صورت خلاصه به معرفی آن خواهیم پرداخت.

۴- کلیشه برداری یا گرتنه برداری

کاری که در دنیای نقد چندان درست به نظر نمی‌رسد. منتقدان محترم به جای درک درست از این تئوری‌ها و کاربست آن‌ها، در متن‌های تحلیلی تلاش کرده‌اند که تحلیل خود را با این کلیشه‌های کلامی پیوند دهند و در ظاهر تقویت کنند. درواقع، روش منتقدان محترم به گونه‌ای بود که کتابهای نقد ادبی را همچون کتابی مقدس در نظر می‌گرفتند. آنها می‌خواستند آنچه را که از تئوری‌های ادبی آموخته‌اند به صورت کلیشه‌ای و قالبی وارد متن کنند. با این روش متن را وادار به گفتن چیزی می‌کردند که اصلاً قصد گفتن آن را نداشته است.

۵- استناد پیوسته به تئوری‌های ادبی

استناد پیوسته به تئوری‌های ادبی بدون تحلیل‌های مربوط به آن، به گونه‌ای که گاهی اصل نقد بیشتر برگرفته از کتاب تئوری‌های نقد بوده است تا یک تحلیل چارچوب‌دار. درحقیقت، منتقدان محترم به جای تحلیل متن بیشتر تئوری را بیان می‌کردند. آنگاه در کمتر از چند خط سعی به تحلیل متن اصلی می‌کردند که باز هم مشاهده می‌شد این تحلیل با متن همخوانی ندارد. درواقع، در این روش، منتقدان به اصل کار نمی‌پرداختند و خواننده نمی‌دانست یک مقاله نقد ادبی یا تحلیل یک کتاب را می‌خواند.

۶- تحریف کردن

متن اصلی گاهی منتقد محترم با حذف نکاتی کلیدی از متن کتاب، ناخواسته متن جدیدی

را درست می‌کند که سبب به‌وجود آمدن تفاوت فاحش معناها، بین آنچه که راوی گفته و منتقد ادعا کرده، شده است.

۷- نمادسازی ساختگی براساس ذهنیت منتقدان

گرفتن هر شیء به عنوان نماد، مشکل دیگری است که در این نقدها دیده می‌شد. درواقع، شیء قبل از هر چیز خودش یعنی شیء است نه بیشتر و نه

کمتر. زمانی این شیء به نماد تبدیل می‌شود که از جایگاه خود خارج و تبدیل به چیزی دیگر شود. آنگاه این شیء جدید جوهره اصلی‌اش را از دست داده و مثلاً به نماد تبدیل شده است. وانگهی، نشانه‌های داستانی هم باید به صورتی نماد بودن این شیء را اثبات کنند. با مراجعه به فرهنگ نمادها نمی‌توان هر کجا که آب را دیدیم، بگوییم که نماد حیات یا مرگ است: آب قبل از هر چیز آب است. اگر بنا باشد که نماد پاکی یا نماد مرگ باشد باید نشانه‌های داستانی آن را قبلاً بیان کرده باشند.

۸- بدفهمی و سوءتعبیرها از نقد ادبی

بدفهمی و سوءتعبیرها از تئوری‌های نقد ادبی که بیشتر ترجمه است. این مشکل گاهی مربوط به مترجم آثار تئوریک بوده که آن را به منتقدان منتقل کرده‌اند یا به سبب دانش اندک بعضی از منتقدان از تئوری‌های نقد که اساساً ریشه در فلسفه و روانشناسی دارد. برای نمونه می‌توان اشاره‌ای به این نکته داشت که اکثر منتقدان در بحث روایت‌شناسی دو لحظه متفاوت با یکدیگر یعنی «چه کسی در داستان حرف می‌زند» و «چه کسی در داستان نگاه می‌کند» را با یکدیگر ادغام می‌کردند که این مسئله باعث بدفهمی در معنا می‌شد.

۹- نگرش چند رویکردی

یکی دیگر از مسائلی که به نقد روشمند آسیب وارد می‌سازد، عبارت از ادغام رویکردهای متفاوت نقد ادبی است. البته اگر این رویکردها به صورت جداگانه متن را مورد بررسی قرار دهند هیچ ایرادی را نمی‌توان بر آن وارد دانست. اما مشکل اینجاست که منتقدان در هنگام نقد، چند سطر از تئوری‌های روانشناسی، چند سطر از گونه‌های روایتی، چند سطر از تئوری‌های نقد ساختارگرایانه (که آن هم قابل بحث است) و... را می‌آوردند و آنها را با یکدیگر ادغام می‌کردند که این کار از جنبه روش‌شناسی ایراد دارد. در نقد روشمند و آکادمیک نمی‌توان این رویکردها را با یکدیگر ادغام کرد.

۱۰- چکیده‌نویسی متن به جای تحلیل متن

تعداد زیادی از نقدهای صورت گرفته به جای تحلیل متن بیشتر خلاصه‌ای طولانی از کتاب بود. علی عباسی، زهرا احمدی، چیستا یثربی

بخش داستان - ترجمه

هیأت‌داوران پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان، بخش داستان - ترجمه؛ مراحل و روش کار، معیارها و ضوابط داوری، پیشنهادات و نتایج آرای خود را به شرح زیر به اطلاع می‌رساند:

در مرحله نخست، کلیه داستان‌های ترجمه شده‌ای که دفتر جشنواره در اختیار داوران قرار داده بود مطالعه و براساس درجات تعیین شده (ضعیف، متوسط، خوب و عالی) ارزشیابی شدند.

در مرحله دوم، در مورد جوانب ارزش‌گذاری، بحث و رایزنی شد و سنجه‌های زیر، ملاک داوری و تجدیدنظر نهایی قرار گرفت: انتخاب موضوع (به لحاظ جذابیت، نوآوری، زیبایی‌شناسی و پرداخت هنرمندانه داستان)، رعایت امانت براساس نظریه‌ها و موازین متعارف ترجمه، و کاربرد فارسی درست و روان و

متناسب با سبک و زبان و بیان نویسنده متن اصلی.

در مرحله سوم ترجمه‌هایی که بیشترین نمره عالی را کسب کرده بودند استخراج و با متن اصلی تطبیق داده شدند. در این مرحله از میان ترجمه‌هایی که افزون بر داشتن موضوع جالب و ساخت و پرداخت هنرمندانه، به لحاظ دقت و مهارت در کار ترجمه و همچنین برخورداری از کمیت قابل توجه، دارای بیشترین شایستگی بودند؛ دو اثر برگزیده شدند تا یکی از آن دو به عنوان بهترین داستان - ترجمه جایزه اول را به خود اختصاص دهد و دیگری جایزه ویژه هیأت‌داوران را دریافت کند. پس از آن، شماری از داستان‌ها که هر یک به جهت یا جهاتی در خور توجه و تحسین بودند مشخص شدند.

باید یادآوری کنیم که تمام

ترجمه‌هایی که زیر عنوان ترجمه آزاد، اقتباس و بازنویسی قرار داشتند به دلیل خارج بودن از شمول ترجمه به معنای دقیق آن، ارزشیابی نشدند. همچنین ترجمه‌های فاقد نام نویسنده یا مترجم به ناچار کنار گذاشته شدند.

هیأت‌داوران بر خود فرض می‌داند ضمن سپاسگزاری و قدردانی از همه مترجمان و دست‌اندرکاران، به ویژه مترجمان جوان، که هر یک به سهم خود، در بهبود نسبی مطبوعات کودک و نوجوان گامی برداشته‌اند، نکات زیر را یادآوری کند:

۱. توجه بیشتر به تنوع موضوعات و اندیشه‌ها و ساختارهای جدید ادبی در انتخاب داستان، بر غنای مطبوعات و گسترش دیدگاه‌های ما خواهد افزود.
۲. پرهیز از ترجمه لفظ به لفظ، در عین دقت در حفظ زبان و بیان و سبک نویسنده و رعایت صبغه‌های فرهنگی اثر، از ویژگی‌های اساسی هر ترجمه شایسته است.
۳. آوردن نام نویسنده متن مبدأ و اسم مترجم و نام کشور در مطبوعات ضروری است زیرا حذف نام هر یک از آن دو می‌تواند به منزله تضییع حقوق فرهنگی وی شمرده شود.

شهرام اقبال‌زاده، پروین علی‌پور، رضی هیرمندی

بخش داستان فارسی

هیأت‌داوران بخش داستان فارسی جشنواره، پس از بررسی کلیه داستانهای منتشر شده در نشریات ویژه کودکان و نوجوانان، طی سالهای ۷۸ و ۷۹ نکات ذیل را اعلام می‌کند:

۱. از میان داستانهای فارسی منتشر شده در کلیه مطبوعات کودک و نوجوان، طی دو سال گذشته، متأسفانه تعداد آثار درخور اعتنا و چشمگیر حتی به عدد انگشتان دو دست هم نمی‌رسد. ضعف کیفی داستانهای منتشره در مطبوعات نخستین ویژگی بارز آنهاست. شتابزدگی، بی‌توجهی به ویژگیهای مخاطبان، عدم توجه به اهمیت نقش زبان در داستان، ویژگیهای دیگری هستند که کارنامه‌ای غیرقابل دفاع از نوع ادبی داستان در مطبوعات کودک و نوجوان ما ارائه می‌کنند.

۲. باعث تأسف است که در بیشتر نشریات، صفحات داستان تنها به گروهی

خاص و اسمهایی تکراری محدود شده است. هیأت‌داوران ضمن دعوت از مسئولان صفحات داستان در نشریات مختلف، برای میدان دادن به همه نویسندگان خوش فکر، علاقه‌مند و دلسوز، از نویسندگان نیز دعوت می‌کند تا ضمن توجه بیشتر به ژانر داستان کوتاه که برای انتشار در نشریات مناسب است، بر رونق صفحات داستان مجلات افزوده کنند.

۳. علی‌رغم تمام ضعفهای موجود

حضور معلودی نویسندگان علاقه‌مند که وسواس و سخت‌گیری ایشان در نگارش داستان از سطر سطر نوشته‌هایشان معلوم است، عامل دلگرم‌کننده‌ای است که داوران را بر آن می‌دارد که سیاس خود را از این گروه کوچک اعلام کنند.

۴. هیأت‌داوران با تجدید خاطره

جلسات نقد و بررسی داستان که در سالهای نسبتاً دور در برخی مجلات

کودک و نوجوان برگزار می‌شد. از همه دست‌اندرکاران مطبوعات کودک و نوجوان دعوت می‌کند تا با برگزاری برنامه‌های مشابه، بستری مناسب برای تهیه آثار خوب داستانی فراهم آورند.

امیرحسین فردی، داوود غفارزادگان، حمیدرضا شاه‌آبادی

بخش شعر

در بخش شعر کودک و نوجوان، نظر جمعی داوران این بود که متأسفانه در غالب مطبوعات کودک و نوجوان، اراده‌ای مبنی بر هدایت و نظارت بر روند شعر کودک و نوجوان در مسیر علمی و منطقی آن به چشم نمی‌خورد و شعرهای منتشر شده دچار افت و خیزهای فراوانی در زمینه زبان، زاویه دید، صنایع لفظی، معنوی و ... می‌باشند.

گاه در میان اشعار به چاپ رسیده، آثار درخشان و قابل توجهی به چشم می‌خورد، اما رویکرد غالب آثار، نوعی بلا تکلیفی، بی‌پشتوانگی و حتی ابتدال در شعر کودک و نوجوان را نشان می‌دهد، به گونه‌ای که شاهد سستی‌ها و سهل‌انگاری‌های عدیده‌ای در اکثر آثار هستیم. البته این معضل در مطبوعات، تابعی از وضعیت عمومی شعر کودک و نوجوان در سال‌های اخیر است که از آفات فراوانی رنج می‌برد که از جمله این آفات می‌توان به عدم برخورداری شاعران از پشتوانه ذوقی و علمی لازم و عدم اشراف بر ظرایف، پیچیدگی‌ها و محدودیت‌های کار برای مخاطب کودک و نوجوان اشاره کرد. از جمله دیگر معضلات، باید به کم‌رنگ شدن گرایش کودک نسبت به نوجوان در شعرها یاد کرد که به نظر می‌رسد دلیل آن گسترده‌تر بودن فضای شعر نوجوان برای اعمال سلیقه‌های شعری و نوپردازی‌های رایج می‌باشد، در حالی که در شعر کودک محدودیت‌هایی از قبیل دایره واژگانی، جنس تخیل و زاویه دید، این امکان گسترده را از شاعران سلب می‌کند.

توصیه داوران به صاحبان مطبوعات کودک و نوجوان بویژه مسئولان بخش شعر، دقت نظر بیشتر و اتخاذ شیوه‌های سخت‌گیرانه‌تر در گزینش اشعار است تا به مرور بتوانیم مانع نگرش سطحی و تفنی به شعر کودک و نوجوان شویم و فضا را از آمیختگی سره و ناسره با یکدیگر و نتیجتاً عدم تشخیص عمومی بین این گروه، مبرا سازیم. ان‌شاء...

مصطفی رحمان‌دوست، افشین علا، جعفر ابراهیمی

بخش مخاطبان آثار نشریات کودک و نوجوان

بی‌تردید آنچه اسباب رشد و بالندگی یک جامعه را فراهم می‌کند، پرورش توانایی‌ها و استعدادهای نوقلمان آن جامعه است. در این میان مطبوعات، خصوصاً نشریات کودک و نوجوان به دلیل ارتباط دقیق و عمیق با مخاطبان خود، نقشی به سزا و قابل توجه در پرورش توانایی‌های مخاطبان آثار دارد.

خواهند بود.

هیئت‌داوران بر خود فرض می‌دانند قبل از اعلام نتایج این بخش از کوششهای همکاران در مطبوعات کودک و نوجوان، به ویژه بخش مخاطبان تقدیر و تشکر به عمل آورد و بار دیگر مسئولیت خطیر ایشان را در پرورش استعدادها و توانمندی‌های نوجوانان میهن اسلامی یادآور شود. اعظم کاوه، آتوسا صالحی، ناهید سلمانی

بخش گرافیک مطبوعاتی

هیئت‌داوران بخش گرافیک مطبوعاتی پنجمین جشنواره مطبوعات کودک و نوجوان، ضمن تشکر از تمامی کسانی که علیرغم تمام مشکلات موجود همچنان چراغ مطبوعات کودک و نوجوان را روشن نگاه داشته و برای ارایه نشریات به مخاطبان با شیوه مناسب تلاش می‌کنند، تأسف خود را از پائین بودن سطح کیفی مواد گرافیکی مطبوعات اعلام می‌دارد. این ضعف کیفی در نشریات کودک تا آنجاست که متأسفانه علیرغم دوسالانه شدن جشنواره، در میان آثاری که طی دو سال ۱۳۷۸ و ۱۳۷۹ در نشریات کودک و نوجوان چاپ شده‌اند کمتر اثری به چشم می‌خورد که از کیفیت مناسب برخوردار بوده و تحسین مخاطبان را برانگیزد.

بدون شک سطح کیفی آثار گرافیکی مطبوعات، زمانی می‌تواند رو به رشد داشته باشد که هنرمندان باتجربه، علاقه‌مند و آشنا با ویژگیهای مخاطبان دست به کار خلق اثر برای نشریات شوند و این نکته بسیار بدیهی است که از جمله لوازم بسیار مهم پدیدآوردن آثار گرافیکی خوب، نوشته‌ها و مقالاتی است که با توانمندی خلاقانه نوشته شده باشند و زمینه را برای پرواز فکری هنرمندان گرافیک فراهم کنند.

اختصاص یک یا چند صفحه به آثار نویسندگان نوقلم در اکثر نشریات کودک و نوجوان، گواه این مدعاست. نباید از نظر دور داشت که نمی‌توان به صرف ارتباط با یک صفحه و یک نشریه نویسنده ساخت ولی می‌توان با چاپ آثار، انگیزه کافی برای نوشتن و خلق اثر در مخاطبان ایجاد کرد. مکاتبه و تصحیح آثار نیز می‌تواند در آفرینش آثار نو و تأثیرگذار مؤثر باشد.

بهزاد غریب‌پور، کورش پارسائزاد، کاظم طلایی

هیئت‌داوران بخش مخاطبان جشنواره، پس از بررسی صفحات مربوط به آثار کودکان و نوجوانان چند نکته را شایسته ذکر می‌دانند:

حتی‌الامکان سن پدیدآوردندگان آثار در ذیل اثر درج شود. در چاپ آثار بهترین نمونه‌ها انتخاب شوند و هدف برگردن صفحات نباشد. اگر قبل از انتخاب اثر قابل چاپ، بازنویسی‌های اولیه به عهده نویسنده گذاشته شود، هم نویسنده جوان می‌آموزد که چگونه اثر خود را بازنویسی مجدد کند و هم اینکه اثر نیازی به بازنویسی مسئول صفحه ندارد. مخاطبان در انتخاب موضوع و قالب نوشته آزاد باشند تا اثر از حالت سفارشی و موضوعات تکراری خارج شود.

ویرایش آثار از طرف نویسندگان یا مسئولان صفحات نشریه در حد حک و اصلاح اثر باشد. گاهی ویرایش در برخی نوشته‌ها باعث یکدستی اثر در کلیه نمونه‌های چاپ شده در شماره‌های مختلف یک نشریه شده و ظن

اینکه همه آثار توسط یک نفر ویرایش غلیظ یا بازنویسی شده، تشدید شده است. در انتخاب آثار قابل چاپ سختگیری‌هایی اعمال شود که منجر به انتخاب آثار قابل اعتماد شود. بدین ترتیب سطح کیفی آثار ارتقا می‌یابد.

از مخاطبان، نوشته‌هایی با سوژه‌های نو و تازه خواسته شود. اگر در مکاتبات با مخاطب نشریه، تشویق به مطالعه آثار خوب و خواندنی و نوشتن‌های فراوان مورد توجه قرار گیرد، آثار ارائه شده به لحاظ موضوع دارای تنوع و تازگی بیشتری